

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zavarovalnica zoper nezgode delavcev pa naš kmet.

(Spisal Pohorski.)

Kdor opazuje delovanje v državnem in deželnih zborih, kjer vladajo liberalci zadnja desetletja, prepriča se lahko, da je ondi za kmeta malo pravice. Delajo se na nos na vrat vedno nove postave, katerih roke so vsaj na videz delavne za blagor človeštva, oziroma državljanov, noge njih pa žalibog stojé večinoma na tilniku itak slabega kmeta. Snujejo se postave v varstvo divjačine na račun kmetovih pridelkov; delajo se nove ceste in vzdržujejo stare iz okrajnih priklad, kjer je tudi kmet »ravnopraven« v plačilih, ali prepoveduje se mu po njih prosto po stari navadi voziti; osnovala se je tudi zavarovalnica zoper nezgode delavcev, kjer zopet lové kmeta za plačnika, ko se vendar niti misliti ne dá sličnost v delu njegovem z delom v tovarnah, rudokopih itd. Na kmetih največja enostavnost in priprostost, tukaj pa strašni kotli, ogromni stroji, nevarni plini pod zemljo itd.; pa vse eno so v vrsto teh delavcev porinili našega žagarja in hočejo še druge.

Ugovarjali smo, da v enostavnih naših žagah delo, kakor skušnja uči, nikakor ni nevarno, da zahteva od delavca le malo previdnosti itd. Vendar so vse eno upisali ga v X. razred pod št. 59. z letnim doneskom od 100 gld. plače 3 gld. 12 kr. Toda od tega ne plača delavec več nego eno desetinko, drugo pade na kmeta. Ali to še ni vse. Sedaj hočejo še upisati vse delavce v hostah in celo pri voznji in spravljanju plohov. Tukaj pa so naleteli na kmeta samega, kateri navadno do pozne starosti s svojimi sinovi in hlapci dela in se trudi, da ohrani svoje posestvo sebi in otrokom. Kakor vsak hlapec ali dninar, izpostavljen je tudi on vsaki mogoči nesreči; ali čudno! edino njega ne marajo zavarovati. Pač pa ga hočejo siliti plačevati zavarovalnino za vsakega pod njegovo streho, kakor da bi — britko bodi potoženo, — njemu res denarji leteli kupoma v žep!

Da to žalibog ni res, pričajo številke po knjigah raznih posojilnic, hranilnic in zasebnih upnikov. Še bolj glasno pa zaupije tu in tam »boben«, glasno kričé svetu britko resnico: Kmet ubožava, on čedalje bolj gine! In uzrokov za to njegovo sušico je zadosti. Med temi eden je, ki se glasi: Vedno pomnoženje in povišanje davkov. Premislimo nekoliko, koliko vrst davkov ima naš kmet na ramenih, potem še le sodimo:

1. Prvi mu je zemljiški davek, kateri, ako ga še dobro osolijo z obilnimi okrajnimi in občinskimi prikladami (kar se žal večinoma rado zgodi), znese srednjemu kmetu vsako leto toliko, kakor je vredna dobro rejena kravica v hlevu. Ali pa pride za njo druga v hlev,

oziroma se vsako leto priredi kaka glava živine na novo, to pa je odvisno od mnogih slučajev.

2. Je zavarovalnina poslopij. Ta je tudi visok, ali skušnja uči, da previdnost ne škoduje. Vzame tudi lepo tele iz hleva, pa kaj se hoče? Če nezavarovan kmet pogori, to je toliko, kakor pravi pregovor o nosačih stekla in piskrov: Glažar pade (in stare blago), pa piskrar ustane. Piskrar pade, pa ustane — berač!

3. Tretji davek je v nekaterih krajih odkup bire za gospoda župnika in cerkovnika. Dosti prime tudi ta kmeta, veliko bolj nego prej, ko je trebalo oddati določeno meró pridelkov. Pa poudarjamo, da je tudi ta odkup, kakor marsikaj družega, delo liberalne gospode; kot pridni kristjani bi ga radi odrajtali, pa kaj, da danes čast. duhovščini ni v korist!

4. Četrťi zadene bolj mladega kmeta, če ni potrjen bil k vojakom, in se zove vojaška taksa. Najmanj očitam še temu, če je le pravično razdeljen, ker rajši ga plačam, nego skočim v vojaško suknjo.

5. Še nismo pri kraju. Ako ima kmet količkej ugodno stanovanje in vzame k sebi koga za najemščino, hitro pride za njim eksekutor s hišno-razrednim davkom, kateremu za piko je ogromna priklada. Stika se včasih še za takimi stanovniki, ki najemščine ne plačujejo, nego z delom odslužijo. To pa se pravi izpred ust obema — kmetu in stanovniku — kruh jemati, kar britko potožim gg. poslancem.

6. Ima marsikateri kmet pri sosedih ob vodah kakšno korist, od katere servitute ima dostikrat ogromno najemščino. Torej vse le za gotov denar, kje pa se naj jemlje?

7. Še le sedmič smo prišli do prej imenovanega davka o zavarovanju delavcev. Od žagarjev že tako plačujemo, sedaj nam še hočejo naložiti hlapce, dninarje, — le kmeta ne.

O, ko bi se našla tako potrebna zavarovalnica, ki bi zavarovala kmeta pred dolgovi (in tudi pred vedno večjimi davki)! On plačuje in redi večinoma vse druge stanove, kakor razne gosposke, tako razne reveže in siromake. Da pa mora za eden in tisti predmet plačevati dvakrat, to pa je vendar preveč! Le poglejmo! Ako mu zboli hlapec ali kdo drugi od družine, dolžen ga je vsled družinske postave hraniti in zdraviti cele štiri tedne, še le potem gre družinče v bolnišnico, seveda na občinske stroške, katerih je tudi kmet plačnik. Ako pa zboli delavec v tovarni, rudokopu, kamnolomu itd. tedaj ga že prvi dan odslovijo, rekoč: hajd k zavarovalnici ali bolniški blagajnici! V tem slučaju sta te dve potrebni, pa kmetih pa ne, kjer zadostuje imenovana družinska postava.

Očividno je iz vsega torej to, da hočejo privezati k zavarovalnici kmetске posle in dninarje z namenom, da oni z doneski pomagajo zavarovalnici na korist raz-

nim tovarniškim delavcem. Čemu pa nam je torej še družinska postava? Proč ž njo, in videli boste, kakšna nezadovoljnost bode vladala med ljudmi, katere hočete privezati k zavarovalnici!

Da se zavarovalnica na kmetih ne more udomaćiti, krivo je tudi to, ker se ponesrečenca ondi tako počasi spominjajo. Pobil se je lani pri nas neki delavec v kamnolomu. Visel je tako med življenjem in smrtjo cele štiri mesece, toda od zavarovalnice ni dobil nobene pomoči, da-si se je nesreča takoj naznanila. Došla je pomoč še le, ko je on med tem že — srečno umrl! Kolika revščina ga je mučila v dolgej bolezni, zlasti ko se za gotovo še ni odločilo, dobi kaj od zavarovalnice ali ne, tako, da na nobeno upanje se mu ni dalo kaj dobiti! Gotovo je slavna zavarovalnica že davno pozabila izrek: Kdor hitro pomaga, dvakrat pomaga.

Razvidno je torej iz tega, da ne ugaja ta zavod razmeram kmetškega ljudstva, kjer je v navadi celo drugačno življenje, nego v mestih in tovarnah. Glavno pa je to in tudi namen tega spisa, da ne bi zavarovalnice zoper nezgode delavcev preveč tiščali na kmeta, kot plačnika, oziraje se na njegovo slabo stanje, katero, če se v naši državi enkrat uniči, nese s seboj ves družinski red z vsemi stanovi!

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Spraviti pa takega božjega duha v semenišče, to ni bilo malo dela za Kosarja. On piše: »Zares velika sreča za škofijo je dobro urejeno semenišče, v katerem sv. učenost in pobožnost v lepi zvezi cvetita; zlahten vrt je, kateri s svojim lepim duhom vso škofijo napolnjuje. Ali le težko in pretežko doseže semenišče sedanje dni visoki svoj namen, ker dijaki v prejšnjih solah v tolikih dušnih nevarnostih med popačenim svetom živeti morajo, kjer le prelahko zgubé pobožno srce... Popačene mladeniče pa še le v semenišču spreobračati in jih k tisti pobožnosti in popolnosti voditi, ki jo tirja toliko sveti duhovski stan, ož kako težko je to, kajti navada je železna srajca!«¹⁾

Kosar pa ni samo učil, nego je tudi sam storil, kar je učil, in je bil sam najbolj poln tistega duha, katerega je hotel vdahniti svojim gojencem. Neki duhovnik, ki se ponaša s tem, da je bil srečen njegov gojencec, nam piše: »Moliti je znal, kakor malokdo; v molitvi bil je nja obraz v resnici obraz svetnika. Kako je bogoslovce milo tolažil pri običajnih zasebnih razgovorih, če so mu odkritosrčno — kar mu je bilo zlasti ljubo — tožili svoje skušnjave, menda še se sami spominjate! Zavrt v svoj dolgi plašč hitel je med prvimi, če ne prav prvi, v cerkvico, kadar je zaklical zvon k juterni pobožnosti, in njegova gorečnost pohitrila je tudi naše stopinje.«

Njegova prijazna ljubezen zmagala je v kratkih dneh vsacega mladeniča, ki je stopil v semenišče. Srca so se mu odpirala, kakor se odpre mladi cvet, kadar solnce posije na njega. Vsi bogoslovci smo ga ljubili in visoko spoštovali, in kadar je sedel pred nami in je ves vnet za božjo reč z nami premišljeval svete resnice, res ne vemo, smo-li bili bolj prepričani po njegovi besedi, ali bolj očarani po njegovem izgledu. Njegova premišljevanja so nas vedno bolj zanimala in tako zvesto smo ga poslušali, da niti drobtinica božjega kruha ni padla na tla. Kakor bi nam gledal v srce, tako vrolo

opisaval je naš dušni stan. Časih prinesel je na prižnico tudi oster nož, kadar je bilo treba otrebiti kako mladiko; toda Kosar je potem tako vstrajno pihal na rano in toliko hladilnega olja porabil, da je rana rada in naglo celila. Govoril je vedno le iz glave. Škofijstvo ne priznava zastoj čestokrat v uradnih listinah vsestranske njegove izobraženosti.

Izgledi naj pričajo, kako modro in ljubeznivo je Kosar ravnal z posameznimi gojenci. Neki bogoslovec mu pride pravit, da izstopi in si kane izvoliti posvetni stan. Kosar mu prijazno odgovori: »Že prav, že prav! vsedite se! če ste le vse dobro preudarili; vi, gospod J., boste povsodi lahko izhajali.« Potem ga vpraša po uzrokih, ki ga vabijo iz semenišča. Bogoslovec mu živo naslika od ene strani blaženosti, katere upa najti v novem stanju, in mu na drobno razklada tudi težave, katerih se v duhovskem stanju boji. Kosar ga pohvali, da pozna tako na tanko razmere različnih stanov, in mu potem od svoje strani navede nevarnosti, katere mu pretijo med svetom in v namenjenem stanju, pokaže mu pa tudi z zgovornim jezikom solčno stran duhovskega stanja, da je topla njegova beseda kar razgrevala mlado srce gojenca. »Zdaj pa še ostanite osem dni pri nas, pravi Kosar bogoslovcu, in stvar nepristransko presojite, ker to je prevažen korak za vse vaše življenje.« — Omenjeni bogoslovec je zdaj presrečen duhovnik, in nam mnogokrat zatrjuje, da bi najbrž časno in večno srečo zgubil, ako bi mu ljubi Bog o pravem hipu ne dal modrega vodnika.

Istotako pride mu naznanjat svojega izstopa neki drug bogoslovec. Bilo je pa to ob času, ko so bile ravno skušnje pred durmi. Prav to okolščino je modro porabil špiritual, da ohrani mladeniča svojemu poklicu. Rekel je: »Zdaj, prav pred skušnjami mi pač ne boste izstopili! Kaj pa bodo ljudje rekli? Hudobni jeziki bodo precej djali, da ste se skušenj zbali, — takov mlad in nadarjen gospod, kakor ste vi. Zdaj se pridno učite in po vrlo prestanih skušnjah — v imenu božjem — pojdite, če se pri nas res čutite nesrečnega. Tako ohranite svoje lepo ime, in jaz vam obljubim za nagrado, da vam potem plačam pot na Dunaj.« — Bogoslovec Kosarja sluša, poprime se dela, in torej ga skušnjava ni več dobila, da bi ga motila. Tudi omenjeni bogoslovec je že dolga leta izgleden duhovnik.

Časih bilo je po več bogoslovcev na pobegu. Toda po razgovoru s svojim duhovnim očetom pomirili so se navadno ter niso več govorili o izstopu.

Kosar je predaval po jutrih svoja premišljevanja v nemškem jeziku. V jeseni l. 1862. pa stopijo bogoslovci štrtega leta zaupno pred svojega duhovnega voditelja in ga ponižno prosijo, naj jim v bodoče besedo božjo oznanjuje v slovenskem jeziku. Najvažnejši razlog, s katerim so podpirali svojo prošnjo, bil je ta, naj bi se od njega, ki mu je slovenska beseda tako gladko tekla, naučili tudi sami točno slovenski govoriti. Kosar prošnike prijazno sprejme in jim obljubi, da si bo v tej zadevi pri škofijstvu izprosil potrebnih vodil.

Dne 30. nov. 1862 napoči za slovenske, lavantinske bogoslovce preveseli dan. Tisto jutro namreč Kosar ves navdušen zasede svojo stolico in pravi: »Res prav ste me oveselili, ko ste mi pred nekaterimi dnevi očitno izrazili željo, katero sem sam že dolgo časa skrito nosil v svojem srcu. Danes morem vam objaviti veselo vest, da je preč. škofijstvo pritrdilo vaši in moji vroči želji.«

Ob devetdnevni pobožnosti pred praznikom neomadeževanega spočetja prečiste Device Marije se je torej prvokrat glasila božja beseda v lavantinskem semenišču v slovenskem jeziku, in ker tako posnemala materin glas, zato so se jej srca tem rajši odpirala.

¹⁾ A. M. Slomška življenje str. 36.

Mili darovi za družbo vednega češčenja.
Sv. Marko niže Ptuja 12 fl., Zibika 11 fl. 20 kr., Ormož 10 fl. 31 kr., Sv. Nikolaj pri Ormožu 7 fl. 31 kr., Negova 6 fl., Podgorje 8 fl., Ruše 12 fl., Hoče 10 fl.

Gospodarske stvari.

Kompost.

(Dalje.)

Kompost je kmetovalcu kemična delavnica, v kateri tvarine, ki so hrana njegovim rastlinam, v nekem razmerju zbira in razkrojuje, rastlinam tako rekoč hrano užitno in tečno napravlja, kakor dobra gospodinja svojim delavcem. Ni dosti torej, da zvozi kmetovalec razne tvarine na kup in jih pusti tam poljubno prhneti, on mora za njih hitrejši, popolnejši in boljši razkroj skrbeti, da v polni meri v kratkem času njega trud obilno poplačajo.

Kmetovalec pa ni ravno fiziolog, ki skuša, s kakimi sredstvi bi se dalo rastlinsko življenje pouspešiti, kateremu glavni namen je preiskava. Ne, kmetovalec mora biti tudi dober gospodar, ki zna iz tvarin, čez katere razpolaga, primeroma najvišji gmojni, pa ne samo idealni (navidezni) uspeh doseči. Mora torej gledati, da napravlja svoj kompost na tak način, da ga primeroma najmanj stane, pa mu največ koristi.

Že ako si navozi samo frišne zemlje na travnik ali v vinograd, zemlje, ki je nekaj časa na kupu ležala, bode že opazil nekaj ugodnega vpliva na rastline. Pa tudi v najboljši zemlji je rastlinska hrana tako močno stanjšana, da bi bilo treba preveč zemlje navažati, da zadostuje zahtevam rastlin. Pomislimo pa, koliko stane vožnja na travnike, precej oddaljene, ali pa v strme vinograde! Skrbeti nam je torej, da napravimo kompost precej koncentriran (združen); dajmo vanj tvarine, ki so rastlinska hrana, v toliki meri, da nam bode treba kolikor mogoče manj prevažati, da bomo n. pr. z enim vozom isto dosegli, kakor sicer s sto vozovi. Umna štedljivost je prvi pogoj umnega gospodarstva.

Kompost, ki (kakor se navadno napravlja) obstoji le iz zemlje in listja, n. pr. 100 q zemlje in 100 q listja, ima le 101 kg dušca, okoli 21 kg kalija in 20,7 kg fosforove kisline. Po vsebini ne bi zadostovalo teh 200 q ali okoli 20 vozov niti za pol hektara vinograda. Dušca je sicer dovolj za 3 ha, ali pomanjkuje kalija in fosforove kisline. Dajmo pa kompostu še okoli 130 kg fosforove kisline n. pr. v 7 q koščene moke in pa kalija n. pr. 13 q pepela, ali pa le 10 q kajnita, tedaj nam bode ta kompost, ki ne postane vsled tega mnogo težji, zadostoval za 3 ha vinograda, torej za šestero velikost vinograda kakor prej. Prejšnjega bi morali za 3 ha navoziti v vinograd okoli 1200 q, ali tega le okoli 200 q, delo dovažanja nas torej $\frac{1}{6}$ stane. Napravljajo se pa komposti tudi skoraj iz same zemlje. Kaj pa je tak kompost vreden? V 100 q zemlje in sicer boljše zemlje je okoli 1,8 kg dušca, 0,4 kg kalija in 0,3 kg fosforove kisline. Ako je ta zemlja na kupu ležala, tedaj so te tvarine bolj razkrojene, in ako tako zemljo navozimo v vinograd, bode v hipu poznati, da mu koristi. Da pa ga s samo zemljo vedno pri moči ohranimo, navažati bi je morali samo na 1 ha okoli 20.000 q na leto. Koliko dela! Pravilo nam bodi: Kompost napravljajmo tem bolj koncentrovan (združen), čim težavnejše je njega prevažanje.

Iz česa pa se naj kompost sestavlja? Iz tvarin, katere je lahko in po ceni v gospodarstvu ali v bližini dobivati. Kupujejo se le tedaj tvarine, ako jih ni doma

dovolj dobiti, pa je treba z njimi kompost napraviti bolj koncentrovan. Tvarine, iz katerih napravljamo kompost, moremo spraviti v tri skupine po njih glavnem namenu: 1. tvarine, ki imajo ali vežejo rastlinsko hrano v sebi in zabranjujejo, da se ta ne razgubi; 2. tvarine, kojih glavni namen je, rastlinsko hrano dajati; 3. tvarine, ki služijo v prvi vrsti za hitri razkroj, za kemično pretvorbo itd.

Osnovna tvarina za kompost je in ostane zemlja. Ima sicer sama vrlo malo hranilnih snovij. Analiza (razkrojitev) boljše peščene glinaste zemlje je n. pr. pokazala: 0,115% dušca, 0,043% kalija in pa 0,030% fosforove kisline. To je zelo malo in ne izda za gnojenje skoraj nič, če bi tudi vse te tvarine tako popolnoma bile razkrojene, da bi jih rastlina mogla popolnoma porabiti. Zemlja se torej ne jemlje toliko za to, da bi se z njo gnojilo. Ona pa ima dobro lastnost, da tvarine, ki so rastlinska hrana, posebno kalij, fosforovo kislino in dušec (tega v obliki amonijaka v solitarni kislini) posrka (absorbira) takó, da teh voda ne izpere, da se ne pozgubé. Zaradi te lastnosti je zemlja neobhodno potrebna za kompost. Naj se je pa ne meša preveč v kompost, da ne bode treba odveč zemlje prevažati, da ne pride gnojenje vsled preobilnega dela predrago.

Vzame naj se kolikor mogoče zemlja, ki ima že sama po sebi kaj več redilnih snovij v sebi, ali v kateri so redilne snovi bolj razkrojene itd. Najboljše je blato iz ribnikov, tudi luž, iz nanošenj (jam, ki se izkopljejo zato, da se v njih od deževnice splavljena voda zbira), zemlja, ki se dobi pri trebljenju jarkov itd. So zemlje, posebno take iz ribnikov, ki imajo že same po sebi mnogo organskih in redilnih snovij, katerih pa ne smemo nikdar preceniti. Te redilne snovi se pa še le v kompostu do dobra razkrojijo. Da se vežejo nekatere redilne snovi v kompostu, namreč jako hlapni amonijak, ki se kaj rad razgubi, koristijo nekatere druge tvarine, posebno kajnit in malec (gips). Dobro je, da te tudi primešamo že iz tega namena. (Dalje prih.)

Žitne cene v Mariboru od 29. dec. do 5. jan. 1895. Po hektolitr: pšenica 5 fl. 40 kr., rž 4 fl. 10 kr., ječmen 4 fl. 20 kr., oves 3 fl. 20 kr., turšica ali koruza 5 fl. 30 kr., proso 4 fl. 50 kr., ajda 4 fl. 20 kr.

Sejmovi. Dne 12. januarja v Poličanah (svinjski sejem). Dne 14. januarja pri Sv. Filipu v Veračah. Dne 16. januarja v Imenem (svinjski sejem). Dne 17. januarja v Petrovčah, pri Sv. Petru pri Radgoni, na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem) in v Kapelah pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Božičnica) v Franc-Jožefovi šoli. Tudi letos je učiteljstvo te šole priredilo šolski mladini prelepo božičnico z delitvijo obleke in obuvala med uboge učence in učenke. Ta delitev se je v soboto, 22. dec. popoldne slovesno vršila v telovadnici. Pri tej slavnosti so bili navzoči: okr. glavarstva voditelj g. pl. Cron z gospo soprogo, gosp. okr. komisar pl. Rainer, veleč. g. dekan Skuhala, gg. kateheta Ozmeč in Brglez, načelnik kr. š. sveta, g. Kukovec, več odličnih dobrotnikov in dobrotnic, oziroma starišev, skupno učiteljstvo in vsa šolska mladina. Otroci višjih razredov so zapeli Ipavčevo pesem: »Pri jaslicah«. V nagovoru je g. nadučitelj Robič izrazil svoje veselje, da je šolska mladina bila letos zopet vredna obilne podpore — še mnogo večje, kakor lani — ter je izrekel v imenu šole

vsem navzočim in nenavzočim preblagim dobrotnikom pristržno zahvalo za njihovo požrtvovalno podporo ubožnih otrok, katere je opominjal, naj že danes, posebno pa na Sv. večer storijo trden sklep, da hočejo v novem letu še pridnejši biti, kakor so bili do zdaj; tako bodo najlepše obhajali Sv. večer. Potem je sledila delitev; razdelilo se je a) dečkom: 15 parov črevljev, 13 sukenj, 6 hlač, 52 kap, 25 zapestnikov, 24 žepnih robcev; b) deklicam: 8 parov črevljev, 4 obleke, 31 velikih robcev, 57 manjših robcev, 55 parov nogavic, 3 jopice in 16 predpasnikov; vsi otroci pa so dobili obilno belega kruha in okraskov božičnega drevesca. Da je bilo mogoče toliko razdeliti, imamo se zahvaliti veliki darežljivosti naših vrlih ljutomerskih in zunajnih šolskih prijateljev, kateri so za letošnjo božičnico darovali 143 gld. v denarju, blaga v vrednosti 11 gld., 5 parov črevljev in zelo veliko jedilnih daril. Vsa čast gre tudi našim gđ. učiteljicam, katere so nabiranje daril oskrbovale. Deček in deklica sta se v imenu obdarovancev lépo zahvalila, prvi dobrotnikom, druga dobrotnicam. Veleč. g. dekan Skuhala so potem mladino opominjali k molitvi za dobrotnike in k posnemanju dvanajstletnega Jezusa, »kateri je bil svojim starišem pokoren in je rasel na modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh«. Načelnik kr. š. sveta, g. Kukovec, je mladino spodbujal k dejanski hvaležnosti do vseh dobrotnikov, učiteljev in starišev; to hvaležnost naj kaže z marljivim učenjem in z lepim obnašanjem. Končno še g. nadučitelj Robič spregovori sledeče domoljubne besede: »Predno zadnji šolski dan v letu zaključimo, spominjamo se kot hvaležni Avstrijanci našega predobrotljivega deželnega očeta, presvetlega cesarja Franca Jožefa I., kateri so 2. dec. dovršili svoje 46. vladarsko leto, in presvetle cesarice Elizabete, katera 24. dec. obhajajo svoj rojstni dan«. Vsa šolska mladina (560 otrok) navdušeno zakliče trikratni živio in zapoje prvo in zadnjo kitico cesarske pesmi. S tem se je končala ta prelepa šolska slavnost.

Od Sv. Trojice v Haložah. (Domovinska pravica.) Vrlji in za koristi kmečkemu stanu posebno vneti »Slov. Gospodar« priobčil je lani v št. 50. v uvodnem članku iz peresa našega velezaslužnega poslanca č. g. dr. Gregoréca obrazec prošnje za nameravano preosnovitev domovinske pravice, katero prošnjo naj bi vse slovenske občine prepisale in poslale na Dunaj zbornici poslancev. Velevažno! rekel sem in z menoj še marsikdo, ki čuti, kako škodljiva je domovinska postava od l. 1863. kmečkim občinam. Ali to še ni dosti, treba poskrbeti za to, da se dobrohotni svet skrbnega poslanca uresniči. Ne vem, koliko marnih slov. kmečkih občin je že poslalo prošnjo za svoje koristi; haloški samotar bore malo izvé, kaj se po svetu godi, in še to malo prepozno vsled nerodne pošne zveze in prevelike učenosti poštnih uradnikov in uradnic po Štajarskem, ki ne vedó, kje so Haloze vinorodne — ne zamerite, da mi je nekaj užaljen domovinski čut; če se vrlji Savinjecan ponaša z divno dolino, svojimi gorami; če bogati Goričan hvali lepe svoje kraje, ali ne bode smel revni Haložan ljubiti svojih Halož! — Pa če je še kje na Slovenskem kmečka občina, ki še ni odposlala omenjene prošnje, naj jo precej! Čast. duhovščina, gg. učitelji in drugi razumniki naj na to opozorijo zaspane župane. Občinam fare Sv. Trojice v Haložah na čast bodi povedano, da so že storile svojo dolžnost.

Od Sv. Pavla v Savinjski dolini. (Čudna pogača.) Pri spoštovanem posestniku J. H. služila je preteklo leto 22letna dekla Terezija Š. Bila je iz sosedne fare doma, prav pridna in potrpežljiva, da sta jo gospodar in gospodinja rada imela. Ali kaj se zgodi? Revici se je nekaj prigodilo, kar so pozneje domači in

sosedi na njej opazili. Ko jo previdna gospodinja zato ostro poprime, taji ona odločno: »Jaz sem le malo bolna, meni nič drugega ni«. In pustili so jo. Na biljo pred Božičem zarano v jutro pa je hudobnica na stranišču dečka porodila, zadavila ga in v svinjski gnoj zakopala, potem je še nakrmila svinje in pomolzla dve kravi, nekaj vode nanosila in posnažila za seboj. Ko se zdani, pa hitro opazita gospodar in gospodinja njene sledove. In res groza, vsvinjskem gnoju najde gospodar otroka mertvega. To gospodar hitro naznani orožnikom, in orožnik pride proti večeru. Nečloveška dekla morala je sama dete iz gnoja vzeti in ga nesti. Namesto da bi pravo pogačo nesla svoji skrbni materi, nesla je svoje dete — v mrtvašnico. Mislimo le, kaj je uboga mati počela, ko je to strašno novico zvedela. Ta grozna dogodka pa naj bode v strah vsem lahkomišelnim dekletom in v premislek gospodarjem in gospodinjam, kako naj na svojo družino skrbno pazijo!

Od Sv. Andraža v Slov. gor. (V pojasnilo.) Neki dopisnik je v 52. števil. »Slov. Gospodarja« napadel našega cenjenega g. oznanitelja. Osmešil pa je s tem le sebe in g. Pichlerja pred vsemi, ki poznajo razmere. Pri nas ni bilo in ni društva dosluženih vojakov, akoravno dopisnik govori o njem. Združilo se je pa vendar nad 90 mož, ki so bili ali še so vojaki, in ti so 18. novembra slovesno obhajili god njih veličanstva presvetle cesarice. Naš g. oznanitelj je pa bil povzročitelj te patrijotične slavnosti, in izročile so se mu tudi denarne skrbi. Prosta zabava se je pa vršila pri g. Toši na občno željo udeležencev, kojim se je že leta 1890. zamerila postrežba pri g. Pichlerju. Slovesnost je torej g. Pichlerju takrat mogel obljubiti edino njegov dopisnik, ki ga pa poznamo. Kar pa govori o denarjih, katere smo vojaki tirjali od g. Pichlerja, so prazne besede, ki nas ne bodo prepričale o istinitosti. Hočemo pa se držati besed našega g. oznanitelja: »Vojaki, ne tožujmo se, ni vredno, privoščimo g. Pichlerju one krajcarje!« Kar pa se tiče oznanila, zakličemo dopisniku: »Piši resnico!«

Več vojakov.

Iz Vitanja. (Božična darila; »bralno društvo«.) Nekateri prijatelji mladine so našim ubožnim šolskim otrokom pripravili za pretečene božične praznike prav nedolžno veselje. Nabrali so namreč toliko denarja, da se je dalo napraviti nekaj obutve in obleke. Bog povrni dobrotnikom! — Brez hrupa se je ustanovilo tukaj leta 1891. »bralno društvo«. Začetkoma se ljudstvo ni dosti zanj brigalo; a zdaj, hvala Bogu, je pa drugače. Šteje 126 udov, ki jako marljivo prebirajo časopise, posebno pa še knjige. Knjižnica šteje 243 zvezkov, in ti romajo vedno iz roke v roko. Mislil bi, da zdaj, ko smo prejeli Mohorjeve bukve, bode izposojevanje knjig kaj prenehalo ali se zmanjšalo. Ne! veselje do čitanja prihaja vedno večje. Nemčurji, ki so se nam začetkoma nekako posmehovali radi našega početja, so zdaj obmolknili. Le tako dalje tudi v novem letu!

Iz Loke pri Zidanem mostu. (Dve peticiji; nesreča.) Tudi naša občina je v seji občinskega zastopa dne 20. grudna 1894 proti enemu glasu sklenila, peticijo odposlati na državni zbor za slovensko nižjo gimnazijo v Celju. Ob enem se je tudi odposlala peticija za preosnovo domovinske postave po nasvetu gosp. poslanca dr. Gregoréca. Saj pa je tudi potreba te preosnove velika, zlasti za našo občino, ki obsega skoraj tri župnije, in iz katere ne gre malo domačinov na ptuje si kruha služiti — in ko ga pa moči zapusté — pa hajd zopet domov. Seveda je tudi pri nas veliko vnanjih; vendar bi se pa le vsled preosnove domovinske postave občinski stroški zdatno zmanjšali. Ko bi le hotele vse občine jednake prošnje kmalu vložiti! —

Pod goro Lisco v razborski župniji se je pred božičnimi prazniki velika nesreča zgodila »pri Pongerc-u«. Gospodar in gospodinja sta šla na večer v Jame k svojim sorodnikom na kolino ter sta pustila tri otroke doma. Otroci gredo spat, ker jih niso hoteli stariši s seboj vzeti, razven četrtega, najmlajšega. Ker je pa bila še žrjavica v peči, začele so treske in obleka tleti, ki je bila na peči. Ko pridejo stariši domov, kličejo otroke, naj jim odprejo duri. Ko nič ne dokličejo, vlomijo v vežo, in ko stopijo v sobo, najdejo polno dima in vse tri otroke — mrtve. Obupno je mati klicala družega za drugim ter iskala pomoči, toda prepozno je bilo. Najstariši otrok je štel komaj devet let. — Stariši, ne puščajte otrok samih doma, zlasti majhnih ne, kajti mnogokrat se dogajajo nesreče, in to le zavoljo premale opreznosti starišev!

Iz Celja. (Naša društva.) Tako živahne zime kakor letos že dolgo nismo imeli. Dne 23. grudna je bila božičnica mladine pri čč. šolskih sestrah. Z veseljem sem ubogal vabilo; srce mi je bilo zadovoljno, ko sem videl toliko poštenih, nežnih otrok, ki so oteta požrešnemu volku potujčenja. Na taki podlagi — pošten otrok, pridno dekle, dobra žena, bode narod stal. — Dne 22. grudna zboroval je naš »Sokol«. Iz odborovega poročila je razvidno, da to društvo dobro uspeva. Obravnavalo se je baje tudi vprašanje o izletih v bližnje sosedne kraje. Gospod Likar je kolikor mogoče priporočal take izlete, da Sokola spozna naš vrli kmet. Pa predlog g. Likarja ni obveljal; podučili so ga namreč kar trije gg., da taki mali izleti tirjajo mnogo več žrtev in napora, nego veliki izleti, n. pr. v Postojino ali v Zagreb ali v Prago itd. Nam, ki smo si mnogokrat želeli, naj poleti Sokol kam blizu, kamor se tudi mi lahko napotimo, zdi se to »podučevanje« — čudno! Menda smo premalo »učeni«, da nam kaj tacega ni prišlo na misel. — Silvestrov večer! Ta vsklik pač vsakega čitalničarja celjskega vname, ko bi ga ničesar družega ne mikalo. Silvestrov večer 1894 ni zaostal nikakor za prejšnjimi. Saj ga je že novo leto čez prag tiščalo. Čitalnica je bila polna. Gledali smo lepo igro: »Ženski jok«. Občudovali smo gospo »Dagarinovo«, ki se je povedla tako dobro, da bi najboljši igralci ne mogli ničesar grajati. Dobro so pa igrali vsi. — In poslovalo se je »staro leto«, potrto, ker »grizel ga je črv vesti«, povedalo pa nam je v obraz, da vseh neuspehov ni zakrivilo ono, ampak največ nesloga; proklelo je in zavrglo to pregreho še v svoji oporoki ter blagohotno dodalo nekaj naukov. Ganljivo je bilo poslušati to umirajočo stvar, onemoglega sirca, ko je še poslednje moči napel, da nam je oporočal. Bil je to najkrasnejši prizor celega večera. Staro leto (g. Rebek) odide, ura bije polnoči, novo leto nastopi: mlado, krasno dekletce, (gđ. Ledinekova). Z jedrnatimi besedami nam označi name-ravano svojo pot ter nam upredeli naše nade, katere smemo gojiti in katere ne, kako jih dosežemo, in pokaže nam nazadnje živo sliko »majke Slovenije, venčane s svojimi pravimi otroki«. Burno odobravanje. Potem je govoril g. dr. Serbec novoletni govor ter se spominjal tega, kar smo dosegli in česar še nismo. Nazadnje nas še pride na oder neki gospod učit štrukljev kuhat. Dosti smeha in zabave je bilo in voščili smo si to, kar voščim tudi jaz čitateljem: srečno, veselo novo leto!

—s—

Iz brežiškega okraja. (Zoper nemško trdnjavo.) Naše lepe Brežice se imenujejo nemška trdnjava na kranjsko-hrvatski meji. Ali prej ko slej ta trdnjava mora pasti v slovensko oblast, da se ondi ne bodo več šopirili Nemci, ki škilijo v Prusijo! Zoper to trdnjavo že Slovenci imamo vlita dva orjaška topova, namreč slavno brežiško čitalnico in novo ustanovljeno

posojilnico. Toda še dva topova si, dragi Slovenci brežiškega okraja, moramo skovati in ta sta: po večini slovenski okrajni zastop in slovensko uradovanje po vseh občinah. Kadar bodeta še ta dva topova gromela, pela bodeta mrtvaško pesem brežiški nemškutariji! — Letos bodemo imeli volitve v okrajni zastop. Veleposestniki naj volijo složno, naj se ne dajo premotiti od nemškutarjev, ki bodo zopet vse moči napeli, da zmagajo v veleposestvu. Naj bi si naši veleposestniki vzeli za izgled g. Ureka v Globokem, ki se je za slovensko stvar boril že za Kosarja in Razlaga, in bode gotovo tudi letos pokazal, kdo da je. Pa tudi občinski zastopi naj storijo svojo dolžnost in naj volijo zanesljive volilne može! Posebno pozorost obračam na dobovsko župnijo, ki ima sedem občin in bode poslala 14 volilcev. Ali ne bode smešno, ako bi kateri teh volilcev pri volitvah trobil v nemški rog? Ali jih ne bodo zasramovali sosedni bratje Kranjci in Hrvati? — Kar se pa tiče štrtega topa, naj vse naše občine zanaprej slovenski uradujejo. Ta top bode tako močno streljal, da ga bodo slišali v Gradec in na Dunaj, da nam ne bodo pošiljali uradnikov in zdravnikov, ki slovenski ne znajo, pa hočejo jesti slovenski kruh! Bratje rojaki na noge torej, naj od letos zanaprej ti štirje topovi gromijo nam v korist in vsem Slovencem na čast!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se 5. t. m. zopet odpeljali v Budapešto. — V kratkem bode imenovanih več članov za gosposko zbornico; bojda tudi dva Židova! — V nižjeavstrijskem deželnem zboru je poslanec Gregorič imenoval dunajsko vseučilišče »maușoleum«, ker je ondi preveč židovskih profesorjev, zlasti na zdravniškem oddelku. In vendar je dunajsko vseučilišče katoliška ustanova!

Go'rnjeavstrijsko. Katoliški »Volksverein« je zadnjo nedeljo slovesno praznoval 25letnico svojega obstanka. To politično in gospodarsko društvo šteje po vsej deželi 35 tisoč vrlih udov. Duhovniki in ljudstvo delujejo složno.

Tirolsko. V deželni zbor tudi letos ni italijanskih poslancev, ker še italijanski del dežele nima lastne samouprave. Ako jih po določenega časa ne bode v deželni zbor, bodo zopet volitve razpisane. Ali bodo kaj dosegli? Pri sedanjih razmerah gotovo ne.

Češko. Deželni odbor hoče pomnožiti število svojih odbornikov. Temu pa ne bodo samo Mladočehi v deželnem zboru nasprotovali, ampak tudi mnogi Staročehi, ker ne marajo povečati v odboru upliva Nemcev in veleposestnikov. — Iz kompromisa čeških in nemških veleposestnikov ne bode ničesar. Saj ga tudi ni treba; kje se pa Nemci ozirajo na slovansko manjšino?

Štajarsko. Deželni zbor je imel zopet sejo dne 8. t. m. — Dne 13. t. m. bode sekovsko katoliško tiskovno društvo imelo v Gradcu občni zbor. — Ta teden so se na vseučilišču v Gradcu vsa predavanja pričela v novem krasnem poslopu, kjer vlada za slovenščino tista krivica, kakor v starem.

Koroško. Pri občinskih volitvah delajo nemški liberalci z vso mogočo silo ter so zmagali v dozda vedno slovenskih Žabnicah. Sicer se pa naši rojaki možato obnašajo. — Deželni zbor je izročil posebnemu odseku predlog, naj se uvedejo v kmečkih občinah neposredne volitve. Izvestno upajo liberalci kaj pridobiti!

Kranjsko. Občni zbor delavnega katol. politič-

nega društva bode 20. t. m. v Ljubljani. — Odslej oskrbuje generalno vodstvo državnih železnic promet železnice Ljubljana-Kamnik na račun države. — Kmetijska podružnica se je ustanovila 6. t. m. v Gorjah. — Istega dne je bil ustanovni zbor političnega društva »Jednakopravnost« v Idriji.

Primorsko. Tržaški deželni zbor prične svoje seje dne 10. t. m. Med drugim se bode izročila prošnja vladi, naj posreduje za državno postavo, po kateri naj bi vodila država sama civilne registre, torej krstne, mrtvaške in poročne knjige. To naj bode pri nas prva stopinja do civilnega zakona?! — Piranski mestni zastop je tudi hotel tržaškega škofa tožiti pri papežu, pa je tožbo zavrglo okr. glavarstvo.

Ogersko. Ministerski predsednik bode bržkone grof Khuen-Hedervary; sicer pa bode njegovo ministerstvo le za kratko dobo. — Mlada katoliška stranka je prvič dne 2. t. m. zmagala v nekem slovaškem okraju ter izvolila za državnega poslanca profesorja Zelenjaka. Pošteni Slovaki se niso dali od liberalcev premotiti, dasi so pandurji jednega Slovaka ustrelili, jednega pa težko ranili. — Knez-primas Vaszary je izdal pastirski list na svojo duhovščino ter jo opomni, naj skrbi zato, da ostanejo pri ljudstvu v časti pravice katoliške vere in cerkve.

Vnanje države.

Rim. Te dni so sv. oče papež Leon XIII. naprosili ruskega carja, da dovoli neposredno dopisovanje sv. stolice s carskim dvorom.

Italijansko. Slepár Crispi, ministerski predsednik, je že osamljen. Kralj Umberto si bode morda že ta teden poiskal nove ministre. To je tudi potrebno; kajti kdo bode s tako državo v zvezi, kjer je prvi minister goljuf? — Na spodnjem Italijanskem so bili pred nekaterimi dnevi zopet precejšnji potresi.

Francosko. Z ovaduha Dreyfussa so na dvorišču vojaške šole v Parizu strgali vojaška znamenja. Prizanesli so mu javno zasramovanje, ker je Žid. — Dne 3. t. m. je policija zaprla ravnatelja francoske južne železnice Martina in podravnatelja Cerbelanda zaradi velikanskih sleparij.

Nemško. Neki württenberski list je o Božiču jako ostro pisal zoper Pruse. Južni Nemci so sploh vedno bolj nevoljni na prusko »pickelhaubo«. — Predsednik poslanski zbornici Lewetzow je oni dan izjavil, da se bode odpovedal predsedstvu, ko se snide državni zbor.

Rusko. Minister prometa, Knivoščin, je pred tednom bil odpuščen iz službe, ker je bajе svoj lastni les za Polješko železnico z državnimi denarji predrago plačal in si žepe polnil. — V kratkem nameravajo odpraviti kazen tepenja za vse Ruse, ki so dovršili ljudsko šolo.

Bolgarsko. Dne 1. t. m. je prenehalo zborovanje sobranja. Dne 28. dec. je bil v zboru velik škandal, ker je predsednik liberalca Deševa izključil za več sej. Dešev pa ni hotel dvorane zapustiti, in nastal je pretep, da so vladni pristaši morali pobegniti. — Cankov je že došel v Sredec, glavno mesto, in Karavelov je izpuščen iz zapore. Gotovo bodeta delala preglavice knezu.

Črnogorsko. Na novega leta dan je nadškof Milinovič v Baru pel prvo katol. sv. mašo v slovenskem jeziku. Knez Nikolaj je to javil papežu. Nato so sv. oče knezu izrekli zahvalo za varstvo katoliške cerkve v Črnogori.

Azija. V Mukdenu na Kitajskem je popoln nered. Kitajski in mandžurski vojaki se kar pobijajo. Tudi prebivalci okoli Mukdena se puntajo. Vlada je bojda poslala 12.000 kitajskih vojakov, da zadušijo upor. — Posredovanje Združenih ameriških držav med Kitajsko in Ja-

ponsko se je ponesrečilo. Kitajci se bržčas prej ne bodo hoteli udati, dokler Japonci ne bodo zasedli glavnega kitajskega mesta, Pekinga.

Afrika. Izredni francoski poslanec se je več časa pogajal s Howasi na otoku Madagaskar v vshodni Afriki. Te dni se je poslanec vrnil na Francosko, ker se niso mogli sporazumeti. Na spomlad se bržkone začne vojska.

Amerika. V Novem Jorku je policija jako sprijena. Te dni so pokazale stroge preiskave, da so redarji ali policaji prepričani, da kdor hoče avanzirati, mora plačati. Kdo bi jim to preveč zameril, saj žal marsikje drugod velja prislovica: kdor maže, ta se vozi! Ali to načelo je povsem krivo.

Za poduk in kratek čas.

Vurberg.

(Krajepisno-zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

V tem nadstropju je tudi grajska kapelica, slikana v gotičnem slogu. V njej ni nič znamenitega in človeku se dozdeva, da je v kaki navadni sobi, prirejeni za božjo službo. Kapelico je dal postaviti Gašpar Stubenberski početkom 16. veka, lavantinski škof Lenart Pewelr pa jo je dne 26. avgusta l. 1510. posvetil v čast sv. Florijanu, sv. Frančišku in sv. Ani.¹⁾

Dne 8. januarja 1687 je sekovski škof Janez Ernest vsled prošnje stare in bolne udove, grofice Marije Herbersteinske dovolil, da se sme za čas njenega življenja služiti v tej kapelici sv. maša. Po smrti imenovane grofice je njena hči Kristina Krescencija februarja 1687 dobila enako dovoljenje »ad dies vitae«.²⁾

Po velikem hodniku, ki je okrašen s 13 podobami natorne velikosti, predstavljajočimi štiri dele sveta, dospela v drugo nadstropje s 14 sobami. V teh sobah je dokaj zanimivega za zgodovinarja, posebno slike iz 17. stoletja, katere je nabral najbrž nekdo iz Herbersteinove rodovine. Izmed teh omenimo slike Mehmeda Apaffi, kneza erdeljskega 1666, sultana Ahmeda, Mustaphe, paše v Alepu, Hassana paše, vezirja v Budi, Covanskija, moskovitskega generala, Ahmeda Chiray-a, tartarskega generala, Sapiette, vlaškega generala, Sefer Haziz age, velikega vezirja, Jennisgenca, generala Kozakov, in več drugih slik, ki se nahajajo v sobah štv. 25. in 26.

V naslednjih sobah (štv. 27. in 28.) so slike, ki predstavljajo razne noše; v zadnji sobi se nahajajo tudi razne skupine in glave serajlskih gospa, dalje Pan z bakhantinami,³⁾ predstave iz sv. pisma, potem slika, predstavljajoča dva boreča se viteza.

V drugih sobah so večinoma slike z alegoričnimi predstavami. V delavnici nekega prejšnjih lastnikov vidiš še stružnico in več drugega orodja, v sobi štv. 29. pa sliko nekoga Herbersteinov v turški noši v čeznatorni velikosti. Na eni strani te slike zagledaš janičarja, na drugi pa »Peik-a«, telesnega sultanovega stražnika. Na nasprotni strani one velikanske slike je podoba neke ženske, najbrž soproge onega kot Turek preoblečenega Herbersteina. O slednjem se pripoveduje, da je tako oblečen odšel nekega dne v grajščinsko hosto na sprehod. Tam je slučajno naletel na nekatere kmete, ki so ga, misleč, da je turški ovaduh, — ubili.

V grajski orožnici je še nekaj večjih in manjših topov, mnogo oklepov, raznih lepo izdelanih čelad in

¹⁾ in ²⁾ Kn. šk. arhiv v Mariboru.

³⁾ Pan je bil pastirski bog starih Grkov, kakhantine pa pjanke in pustne norice, družice vinskega boga Bakha.

čepic, raznovrstnega, vmes dragocenega turškega orožja, lepa, popolna vojna oprava, mnogo tezalnic in drugega enakega orodja in precej še dobro ohranjenega orožja iz dobe kmečkih puntov.

Ogleda vredne so tudi velikanske kleti, zlasti pa stare podzemeljske ječe, ki so dandanes le za gospodarstvo. Najstrašnejša temnica je na južno-zahodni strani pod stražnim stolpom, kjer so pomilovanja vredne obsojence iz gornje sobe suvali v globočino — v večno temo. Sedanji južni dohod je iz poznejših časov.

Ko sva si natančno ogledala notranjost gradu, ne smeva nikakor pozabiti na krasni, da čarobni razgled, ki se nama ponuja zlasti s stražnega stolpa v vsej svoji lepoti, da oko zavzeto le kar strmi, naj se ogleda na to ali ono stran.

Proti severu gledaš za »Schöckl-jem« pri Gradcu na desno gore »Hochlantsch«, »Teich- in Fensteralpe«, na levi strani pa »Rennfeld«, gorovje »Hochschwab-a«, »Stubalpo«, Golovec in Remšnik. Od zahoda in juga klanjajo se ti Oplotniške in Vitanjske gore, Pohorje, Konjiško, Laško in Žusemsko gorovje, zeleni Boč, veličastni Donati, Macelj na hrvaški meji, pred njimi s trto venčane Haloze, proti vzhodu pa za Završkim gorovjem gleda tvoje oko v daljno hrvaško ravan in v njej mesto Varaždin. Ob levi zagledaš znano hribovje Velike Nedelje in Ljutomera.

Ta veliki, bogati okvir kinčajo pa še druge gore, hribi in griči, ki stojijo pred onimi ter razgled še lepše in krasnejše vspodablja; kajti dozdeva se nama, da je vsa narava, kakor daleč jo pregledava, plastična in v stopnicah sezidana. Tako gledava od severa proti jugu Sausalske vinorodne griče, Wildonske višine, Sv. Duha pri Lučanah, Sv. Križ in Sv. Kungoto na Kozjaku, Sv. Urbana višje Kamnice, Sv. Mihaela, Sv. Lenarta, Sv. Križ nad Slivnico, Sv. Martina na Pohorju in še več drugih. Proti vzhodu vidijo se brezštevilni griči Sv. Antona in Sv. Andraža, bogati vinski bregovi Kapelski pri Radgoni, Jeruzalem, Sv. Tomaž in Sv. Lenart pri Veliki Nedelji.

Zelo krasno vzdiguje se iz zahodnih nižav bogati venec prelepih vinogradov s temnimi gozdi v ozadju, kakor višine Pekerske in Lembaške, med temi vzgledni vinogradi grofa Meran; dalje proti jugozahodu Razvanjski, Hočki, Radizelski in Ritosnojski vinski hribočki, proti severo-zahodu pa Kamniške in Selniške gore.

Največjo lepoto vsemu razgledu podajajo pa gradovi, cerkve, kapelice in različna poslopja, ki se človeku dozdevajo kakor bliščeče zvezdice na ponočnem nebu. Razun štirih mest: Maribora, Ptuja, Ormoža in Varaždina vidimo od tod 83 cerkev in 21 gradov.

In k vsemu temu kako veličasten je še razgled po vsem Ptujskem polju, največji ravani na Štajarskem, katera leži pred nami kot velikanski lepo obdelan park, katerega napaja srebrnopena Drava, ki se enako razdraženi kači vije od severozahoda proti jugovzhodu! Kakor otoki v sredi morja se vrsti vas za vasjo in izmed hiš se bliščijo kapel in cerkev zvoniki. Kdo bi to gledal in bi s psalmistom zavzet ne zaklical: »Gospod, Gospod naš, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji!« (Ps. 8, 2.)

Grad Vurberg, ki leži pod 46° 49' severne širine in 33° 28' vzhodne dolžine, ima v klimatičnem oziru jako prijetno lego; kajti od severa sem ga varujejo mrzlih vetrov planine zgornje in srednje Štajarske, od juga pa ga lahko dosega topla vetrova cvetoče in gorke Italije.

Vsakemu opazovalcu tega obširnega zidovja se nehote vrine vprašanje, kdo neki je postavil grad in kateri gospodje so v teh velikanskih in veličastnih prostorih gospodarili skozi sto in stoletja? Zelo radi bi ustregli taki radovednosti in podali natančno zgodovino

gradu, ali vkljub mnogostranskemu raziskovanju nam to ni mogoče, — le v nedovršenih obrisih moremo čitatelju pred oči postaviti gradu preteklost in opisati življenje in delovanje njegovih nekdanjih lastnikov.

(Dalje prih.)

Smešnica. Len hlapec si pride službe iskat k nekemu gospodarju. »Sicer rad delam, pravi, ali vsak dan sem po obedu eno uro bolan in se moram uleči«. — »Nič ne de, odgovori gospodar, le ostani pri nas; samo to te naj ne moti, da sem jaz vsak dan eno uro nor«. — Ko se prvi dan hlapec po obedu uleže, pride gospodar s palico in lenuha hudo pretepava. »Joj, joj, joj!« kriči hlapec. »Saj veš, da sem vsak dan eno uro nor«, zavrne ga gospodar, in — hlapec je bil ozdravljen.

Razne stvari.

(Cerkveno umeščenje ali inštalacija.) Mil. knezoškof so 8. t. m. v domači kapeli v Mariboru cerkveno umestili za ptujskega mestnega nadžupnika vlč. gospoda duh. svetovalca Jožefa Hrziča in ga imenovali za dekana dekanije ptujske.

(V deželnem zboru) je odbor predložil dne 8. t. m. načrt novega družinskega reda na kmetih, potem poročilo o urejevanju učiteljske plače in predlogi naj se dovoli posojilo v znesku 900.000 gl. državi, da se sezidata dva nova zavoda za graško vseučilišče.

(Odlikovanje.) Gosp. Vincencij Ambrož, naš rojak s Črne gore in učitelj v Gradcu, dobil je zlat, križec za zasluge.

(Občinski zastop Petrovče) je sklenil v seji dne 5. t. m. peticiji na vis. ministerstvo za uk in bogočastje ter na vis. državni zbor za ustanovitev slovensko-nemške gimnazije v Celju. Obe peticiji sta se odposlali in sicer prva vis. ministerstvu, druga državnemu poslancu gosp. Mih. Vošnjaku.

(Novosti pri Sv. Urbanu pri Ptuj.) Po vsej cerkvi imajo v zimi leseni pod; tudi se je omislila svetilnica za večno luč. Te dni pa je prišel k Sv. Urbanu za žendarskega postajavodjo g. Fr. Govedič, brat č. g. župnika šoštanjkega.

(Ljutomerske čitalnice) občni zbor bode v nedeljo, 13. januarja t. l. popoldne ob 5. uri v stari pivarni z navadnim dnevnim redom in volitvijo novega odbora.

(Pri Sv. Juriju ob Taboru) vodi bralno društvo od 30. dec. ta-le odbor: gg. Fr. Šijanec, načelnik; Blaž Brišnik, namestnik; Valentin Krašovec, denarničar; Jernej Radišek, tajnik; Alojz Lesjak in Jožef Debelak, odbornika.

(Pri Sv. Tomažu pri Vel. Nedelji) priredijo rodoljubi 16. januarja zvečer ob 6. uri v gostilnici »Pri pošti« veselico z gledališko igro s petjem »Bob iz Kranja«. Sodelovali bodo tudi ljutomerski in ormoški pevci ter sviral oddelek ptujske godbe.

(Bralno društvo v Cezanjevcih) ima svoj občni zbor 20. t. m. Po zborovanju prosta zabava v gostilnici g. Iv. Slaviča na Kamensčaku.

(Dijaški kuhinji v Ptuj) daroval je g. dr. Brumen, odvetn. konc. v Ptuj, 5 fl., po odposlanem izkazu še so došla velikodušna darila od čast. kanonika pri Sv. Lovroncu v slov. gor., preč. g. Jak. Meška, 5 fl., od sl. odbora okr. zastopa v Ormožu 25 fl. in od sl. odbora okr. zastopa v Ptuj 200 fl. Prisrčna hvala!

(Papirnat goldinarji) še ostanejo v prometu do konca tega leta. Naj se torej zaradi njih nihče ne dá premotiti!

(Mariboržanka) je res zavihana. V 2. let. številki piše, da je bil v Čadramu na vratih farne cerkve napis: »Nemcem je vhod v to hišo božjo prepovedan!« Kratkovidni bralci si bodo koj strašne reči mislili o čadramskem č. gosp. župniku. Toda oni napis je pribil neki rojak g. H. Kordona. Čudno, da Hansa njegovi Oplotničani celi mesec dnij niso utegnili podučiti!

(Umrli) je v Mariboru dne 5. t. m. g. J. Pfrimer, načelnik mestne hranilnice in vinski veletržec. Bil je tudi deželni poslanec in žal, vedno nasprotnik slovenskim težnjam. Sicer pa pokoj njegovi duši!

(Potres.) Dne 5. t. m. je bil na Vranskem ob 6. uri zjutraj potres. Čutil se je sicer za trenotek kratke, ali precej močnega sunek.

(Nesreča na železnici) se je blizu Velenja prigodila dne 29. decembra. Hlapec Martina Velenška iz Ostrožnega je vozil po tiru železnice; strojevodja ga je zapazil za kakih sto korakov in dal znamenje s piskanjem, naj se umakne. Hlapec ni hotel slišati in vozil proti vlaku. Vlaka ni bilo moči več ustaviti in so bili voz in konja precej poškodovani.

(Koledar.) V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je izšel »Popotnikov koledar za slov. učitelje 1895«. V njem se nahaja popolni imenik šolskih oblastij, učiteljskih, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južnoštajarskem, Kranjskem, Primorskem in slov. delu Koroškega, kakor obstoji ob začetku šolskega leta 1894 do 1895. Na čelu je podoba g. H. Schreinerja, ravnatelja na c. kr. učiteljsku v Mariboru. Koledar se priporoča tudi krajnim šolskim svetom ter stane brez pošte 1 fl. 30 kr.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali: g. Makso Pletersnik, profesor na c. kr. višji gimnaziji v Ljubljani, 5 fl., č. g. J. Kavčič, profesor na c. kr. nižji gimnaziji v Mariboru, 3 fl., č. g. Alojzij Šijanec, župnik v Negovi, 2 fl., neimenovan 3 fl. in »Gambrinus« in g. B. Kocbek, c. kr. dvorjak v Lipnici, po 2 fl. Zatem g. A. Greif, lekar v Priedoru, 3 fl. in č. g. Matej Osenjak, kaplan v Žalcu, 1 fl.

(Predsednik okrožnega sodišča) v Celju, g. dr. Gertscher, bode kmalu imenovan višjim državnim pravnikom v Trstu. Naj se pa tržaški Slovenci na-nj preveč ne veselijo!

(Nevarna vožnja po Dravi.) Dne 3. t. m. so čez zmrzneno Dravo pri Breznem šli trije moški in neka ženska. Ko so bili na sredi, začne led pokati. Moški srečno pobegnejo na suho, ženska pa ne; temveč velika plošča ledu se odtrga in deroči tok jo nese naprej. In na tej ledeni plošči je stala prestrašena ženska. Vendar na srečo plošča blizu kraja v mirni vodi obstoji, od koder sta žensko rešila dva srčna moža.

(Samomori na Dunaju.) Lani se je umorilo na Dunaju 389 oseb, in sicer 296 moškega in 93 ženskega spola. Najstariši samomorivec je štel 83 let, najmlajši pa devet let!

(Šolska vest.) Gosp. Vincenc Vauda, nadučitelj pri Sv. Svetinah blizu Ormoža, imenovan je za nadučitelja v Vržeju.

(Ljudska sprememba.) Leta 1894. je bilo v Trbovljah poročenih 75 parov, leta 1893. pa 91; rojenih je bilo lani 435, nezakonskih 32, leta 1893. rojenih 440 in nezakonskih 39. Umrlo jih je lansko leto 244, leta 1893. pa 218; mrtvorojenih 7; med mrtvimi je bilo leta 1894. 165 otrok spod 11 let starih. Silovite smrti sta umrla 2 moža.

(Čitalnica v Mariboru.) Prih. nedeljo, 13. t. m. ob 8. uri zvečer se bodo časniki v ponaročbo prodali. Potem se bode predstavljala gledališka vesela igra v enem dejanju. Vsi p. n. udje so uljudno vabljeni.

(Bogato žetev) v 2—3 ure oddaljenem planinskem zakotju Št. Iljske fare pod Turjakom je imela lani tihotapna morilka — škrlatica in davica — med oddotnimi mislinjskimi drvarji. Pomrlo jih je četrti del, okoli 52, večinoma otrok. Beda je bila velika med slabo plačanimi »holcerji«, kojih zaslužek se bo baje pod sedanjim ravnateljstvom še občutljivše znižal.

(Živinjski sejem v Mariboru) dne 7. t. m. bil je prav dobro obiskan. Prignali so 134 volov, 320 krav, 20 telic in 16 telet. Skoro vsi so prodali. Cena rejnih živih volov na vago: 30—32 fl. m. cent.

(Posojilnica v Brežicah) začela je poslovati dne 3. t. m. Uradne ure so vsak četrtek od 9. do 12. ure dopolne; ta dan se izplačujejo posojila in sprejemajo hranilne vloge. Prošnje za posojila se sprejemajo vsak delavnik po načelniku, g. Andreju Levaku, veleposestniku v Brežicah, ki daje tudi vsa dotična pojasnila. Denarne vloge se zaobrestujejo s 4½% in posojila izplačujejo proti 6%.

(Umor na Sveti dan.) Na Sveti dan dopoldne je nekdo zavratno napal in umoril osemletno hčerko posestnika Josipa Pamperla v Kalladorfu na Gorenjem Avstrijskem, ki je sedela v sobi pod božičnim drevescem, in dekle Terezijo Harlaček. Morilec je potem oropal hranilnično knjižico s 1500 fl. Umor se je izvršil, ko so stariši bili pri službi božji.

(Malonedeljsko leposlovno bralno društvo) bode imelo v nedeljo, dne 27. t. m. v učilnici ob ½4. uri svoj redni občni zbor z navadnim vsporedom. Prosta zabava bode pa v gostilnici g. B. Korošca, pri kateri pevski zbor sodeluje. Vse ude prijazno vabi odbor.

(Vabilo na 101. odborovo sejo) »Slovenske Matic«, katera bode v sredo, dne 16. januarja 1895. leta ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrdilo zapisnika o 100. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Posameznosti.

(Zadušila sta se) zakonska Peter in Marija Vrlič v okolici Sv. Lenarta v noči pred Novim letom. Po noči je deska pri peči začela tleti in to je bil uzrok njune smrti.

(Ustrelil) je po neprevidnosti neki lovec dne 18. dec. viničarico Terezo Lešnik pri Sv. Juriju na Pesnici, da je v kratkem času umrla.

(Davica.) V vaseh okoli Huma pri Ormožu se je prikazala davica pri otrocih. Šola na Humu je bila vsled tega 8 dnij zaprta. Jednako je bilo pri Svetinjah.

(Vranska kmetijska podružnica) bode imela 13. t. m. popoldne v Braslovčah v cerkveni hiši po večernicah shod, kjer bo tudi potovalni učitelj gosp. J. Belé o trtoreji govoril. K temu zanimivemu poduku so povabljeni tudi neudje.

(Duhovniške spremembe.) Umrli je č. g. Jož. Muha, župnik v Olimju. Naj v miru počiva! — Provizor ptujske nadžupnije, č. g. Marko Črnko, postal je zopet mestni vikar. — Župnijo v Skomrah je dobil č. g. Armin Kapus, kaplan v Št. Juriju ob juž. železnici. — Provizorja sta postala č. gg.: Jakob Krajnc, kaplan v Zibiki, v Olimju in kaplan Franc Kovačič v Spodnji Polskavi.

Listič upravnštva. Hvala lepa vsem nabirateljem novih naročnikov! Naročnike se vedno lahko sprejemamo, ker imamo še dovolj 1. let. štev. Samo to prosimo vse, ki nam pošiljajo naročnino, naj na poštni nakaznici naznanijo, ali je kdo nov ali star naročnik, ker nam je s tem delo močno olajšano.

Loterijne številke.

Trst 5. januarja 1895:	18, 51, 33, 17, 9
Dunaj „ „	79, 64, 55, 7, 78

Lekarna „Zum goldenen
Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S I Singerstrasse št. 15
Wien.

Kričistilne kroglice, nekad imenovane **univerzalne kroglice,** zaslužijo to ime po pravici, ker je veliko moč. Od več desetletij sem so te kroglice razširjene in malo takih družin je, pri katerih se to sredstvo ne bi našlo. Od mnogih zdravnikov se te kroglice priporočajo kot izvrstno domače zdravilo, posebno pri boleznih vsled **slabega prebavanja** in **zaprtega telesa.** takih bolezni, pri katerih kažejo svojo

Jedna škatljica s 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljki po povzetju 1 gld. 10 kr. Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stahe: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v **rdečih** pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Bernhardov liker, iz planinskih rož, W. O. Bernharda v Bregencu zoper različne želodečne bolezni. 1 stekl. fl. 2/60, 1/4 stekl. fl. 1/40, 1/4 stekl. 70 kr.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, 75 kr. škatljica 50 kr., poštnine prosto.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacetične specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po pošti** se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

☛ Pri dopošiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poština dosti manj, kakor po povzetju. ☛ 6-12

Življenska esenca (Praške kapljice) steklenica 22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, zoper kašelj itd. 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti slabi prebavi. 1 zavitek 1 fl.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni,
ako se naroča ☛ po pošti. ☛

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani
priporoča:

☛ **Za trganje:** ☛

• **Protinski cvet** (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

☛ **Za želodec:** ☛

Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Redilna štupa za živino za notranjo potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji nog, otrpenji v boku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 15—24

Glasovir,

obrabljen pa vendar še dober, je po jako nizki ceni na prodaj pri gospodu Josia u Kamnikar, orgljavcu v Radečah pri Zidanem mostu. 1-3

Proda se posestvo tik kolodvora v Mozkancih. Posestvo je zelo primerno za stavbo in ima dober prostor za trgovino. — Poizvé se pri g. Vidu Sok v Mozkancih ali pri g. Antonu Gregoriču, posojil. tajniku v Ptuj. 1-2

Orgljarsko službo

išče mlad, izkušen ceciljanec. Več pové ur. t. l.

KONJAK.

Ta iz krepkega, na lastnih goricah zrastelega vina izvelečena Francovka je skušen pomoček za oživljenje dušnih in telesnih močij. Zoper protin, trganje, utrpenje udov, revmatizem pomaga ču-

dovito in uteši bolečine. En. steklenica velja 1 gld. 20 kr. Stari konjak je za stare ljudi in take, ki so bolni želodcu, prava dobrota. Cena 1 gld. 50 kr. Kdor naroči 4 steklenice, se mu dá škrinjica zastoj in plača se na pošti voznina. Dobi se le samo pri **Benediktu Hertl**, graščaku na Golici pri Konjicah na Štajarskem.

Zaloga v Mariboru pri Alojziju Quandest, gosposke ulice 50-52

Mlinar.

Franc Udovič, sedaj mlinar v Reichenburgu, Spod. Štajar, išče v najem mlin na več tečajev. Zatorej prosí gospodarje mlinov in žag, naj mu to naznanijo. 2-2

Točno urejene, dalje časa preskušene ure 3-3

kupujejo se najbolje in najceneje v švicarski zalogi ur

Theodor Fehrenbach-a v Mariboru

(Ferd. Dietinger-jev naslednik)

Gosposka ulica šte. 26.

Poprave od najpriprostejših do najtežjih se vestno, točno in ceno izvršujejo.

Realno, pismeno letno jamstvo.

Veliko skladišče zlatin in srebrnin

po c. kr. uradu preskušene in puncirane) kakor: verižice, prstani, broche, uhani, garniture, kravatne igle, zapetnice itd. itd. po najnižjih cenah.

Najnovejše v urah na nihala:

8 dni tekoča nihalka	od gld. naprej 9.—
„ „ „ „ ki bije	12.—
„ „ „ „ 1/4 ure	24.—
Ure za gostilnice 8 dni tekoče	4.—
„ kuhinje	1.50
„ ki bijejo	3.—
Srebrne cilindre	6.—
„ ancre-remontoir-ure	8.—
ure za gospé	7.—
Zlate	14.—
„ „ „ „ gospode	24.—

Optični predmeti:

Naočniki	—50
Ščipavci	—80
Kukala (achromatiška)	3.50
„ za turiste	6.—
Dalnogledi	3.—
Tlakomeri (aneroid)	2.—
Toplomeri (zdravn. maks.)	1.—
„ za sobe	—30
„ za na okna	—70
Vinske in moštne vage	—40

Tinct. chinæ nervitonica comp.

(Prof. dr. Lieberja živčni lek.)

Edino pristen z varnostno znamko „križ in sidro“. Pripravlja se pravilno v lekarni M. Fanta v Pragi, ter je že dolgo let znan kot živcekrepično zdravilo. steklenica 1, 2 gld. in 3 gld. 50 kr. Kot jako dobro domače zdravilo so znane št. Jakobove želodčne kapljice, steklenica 60 kr. in 1 gld. 20 kr. Glavna zaloga: lekarna „sv. Ane“ v Bozenu in lekarna „pri zlatem medvedu“ v Gradcu. Dobiva se tudi v drugih lekarnah v Gradcu in Mariboru. 7-40

Otvoritev.

Priporoča se v

Celju, tik farne cerkve, lekarna

„Marije pomagaj“,

ki se je ravno zdaj čisto na novo uredila.

Ondi se dobivajo tudi priznana veljavna domača zdravila po najnižji ceni.

Vsakdanja pošiljatev na vse strani.

K. Gela,
lekár.

5-8

Advokat

Dr. Franjo Rosina

otvori z dnem 1. januarjem 1895

advokatorsko pisarno

v Ljutomeru. 2-2

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
aparate proti peronospori
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpoložljiva v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 49

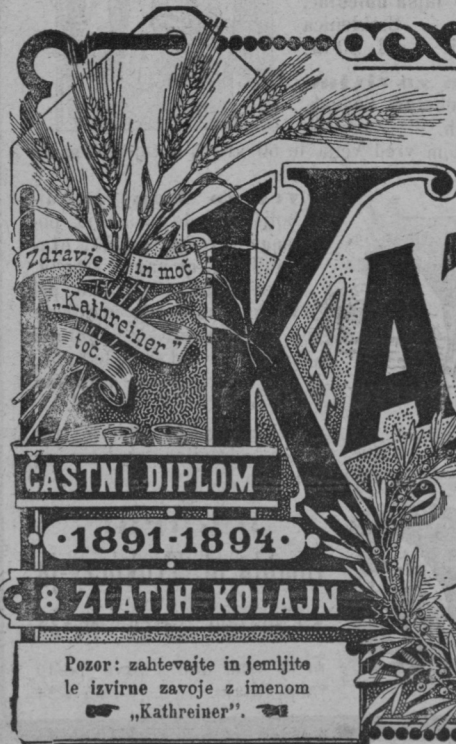
Bogate ilustrirani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastonj in poštne plačilo.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem zaaten popust!

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča po-zdravnih ženskam, otrokom in bolnikom:

Najokusnejša, edino zdrava in ob enem najcenejša primes k bobovi kavi.

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v celih zrnih, ki se ne doje ponarejati.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.